

Rabsztyn, dawna osada służbowa, XIX w. (?)

1. Kategoria

Osadnictwo, osada służbowa dawna

2. Położenie administracyjne

gm. Olkusz, pow. olkuski, woj. małopolskie

3. Współrzędne

50.30006 19.59831

4. Kod w dokumentacji

Rabsztyn-01-16

5. Data weryfikacji terenowej

10 maja 2016 r.

6. Opis

Dawna osada służbowa znajduje się na wschodnim krańcu miejscowości, nieopodal miejsca, gdzie w XIX wieku stała karczma przy *drodze bitej z Wolbromia do Olkusza**. Budynek oznaczony jako leśniczówka pojawia się tutaj na mapach z przełomu XIX i XX wieku**. Wcześniej, w czasach przedrozbiorowych, okoliczne lasy wchodziły w skład starostwa rabsztyńskiego.

Lustratorzy dóbr królewskich zapisali w 1789 roku, że lasy te *jak są wielkie, tak i dobrze dotąd utrzymywane, najmniej nieposzkodowane; mogą przynieść do półtora tysiąca intratę. Do pilnowania tych lasów jest leśnych 8 i leśniczy**. Od XIX wieku opisywane lasy stanowiły część leśnictwa, a następnie nadleśnictwa Olkusz. Straż (jednostka organizacyjna leśnictwa) w Rabsztynie istniała na pewno w roku 1834, kiedy leśnym (zwierzchnikiem straży) był August Ueberschaer, przeniesiony tutaj ze zlikwidowanej straży Pomorzany. Rok później strażnikiem w Rabsztynie był Józef Filipowski. W 1843 r. pełniącym obowiązki leśnego był Ignacy Kulczycki, który do pomocy miał strażnika Marcina Żukowskiego***.

Po 1948 roku w osadzie rezydował gajowy Władysław Czerniak, a następnie leśniczy Kazimierz Jankowski i leśniczy Jan Stępień, kierownik działu remontów i inwestycji Nadleśnictwa Olkusz. Obecnie osada jest użytkowana przez myśliwych****. Stoi tu drewniany, parterowy budynek mieszkalny, wzniesiony na planie kwadratu, na podmurówce, z obszerną werandą od północnego zachodu i dobudówką od południowego wschodu. Ściany szalowane z listwowaniem. Dach nad budynkiem czterospadowy, nad werandą dwuspadowy, nad dobudówką pulpitowy. Wszystkie dachy kryte blachą. Na północ od budynku nieczynna studnia.

7. Uwagi

8. Źródła i materiały

**Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, Tom IX, Warszawa 1888, s. 348. Wersja online: http://dir.icm.edu.pl/Słownik_geograficzny/Tom_IX/348, dost. 6.09.2016. Karczma zaznaczona m.in. na Mapie Reymanna 1:200 000, arkusz nr 173 Siewierz, 1831, wersja online na stronie projektu Mapster, <http://igrek.amzp.pl/mapindex.php?cat=REYMANN200>.

***Karte des Westlichen Russland*, 1:100 000, arkusz E40, 1892-1921, wersja online na stronie projektu Mapster, <http://igrek.amzp.pl/mapindex.php?cat=KWR100>, dost. 6.09.2016.

****Rocznik Administracji leśnej rządowej Królestwa Polskiego*, lata 1828-1849, wersja online na stronie Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej, <http://www.wbc.poznan.pl/publication/315505>, dost. 1.03.2016.

**** Informacje przekazane przez pana Mieczysława Jarosza, pracownika Nadleśnictwa Olkusz.

9. Dodatkowe fotografie obiektu

